

Komisijas paziņojums

Papildu pamatnostādnes par vertikālajiem ierobežojumiem nolīgumos par mehānisko transportlīdzekļu pārdošanu un remontu, un par mehānisko transportlīdzekļu rezerves daļu izplatīšanu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2010/C 138/05)

I. IEVADS

1. Pamatnostādņu mērķis

- (1) Šajās pamatnostādnēs ir noteikti principi, pēc kuriem atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību⁽¹⁾ 101. pantam jāvērtē tie jautājumi, kas rodas saistībā ar vertikālajiem ierobežojumiem, ko ietver nolīgumi par mehānisko transportlīdzekļu pārdošanu un remontu un par mehānisko transportlīdzekļu rezerves daļu izplatīšanu. Šīs pamatnostādnes papildina Komisijas Regulu (ES) Nr. 461/2010 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām mehānisko transportlīdzekļu nozarē⁽²⁾ (turpmāk "Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regula") un to mērķis ir palīdzēt uzņēmumiem pašiem novērtēt šādus nolīgumus.
- (2) Šajās pamatnostādnēs ir skaidroti mehānisko transportlīdzekļu nozarei īpaši būtiski jautājumi, tostarp Komisijas 2010. gada 20. aprīļa Regulas (ES) Nr. 330/2010 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām⁽³⁾ (turpmāk "Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regula") dažu noteikumu interpretāciju. Tās neskar pamatnostādņu par vertikālajiem ierobežojumiem piemērojamību⁽⁴⁾ (turpmāk "Vispārējās vertikālās pamatnostādnes") un tāpēc šīs pamatnostādnes ir jāskata kopā ar un kā papildinājums vispārējām vertikālajām pamatnostādnēm.
- (3) Šīs pamatnostādnes attiecas gan uz vertikāliem nolīgumiem, gan saskaņotām darbībām par nosacījumiem, kādos puses var pirkt, pārdot un tālāk pārdot mehānisko transportlīdzekļu rezerves daļas un/vai sniegt mehānisko transportlīdzekļu remonta un tehniskās apkopes pakalpojumus, gan arī uz vertikāliem nolīgumiem un saskaņotām darbībām saistībā ar nosacījumiem, saskaņā ar kuriem puses var pirkt, pārdot vai tālāk pārdot jaunus mehāniskos transportlīdzekļus. Kā tas paskaidrots šo pamatnostādņu II sadaļā, uz beidzamo nolīgumu kategoriju un saskaņotām darbībām joprojām līdz 2013. gada 31. maijam attieksies Komisijas 2002. gada 31. jūlija Regula (EK) Nr. 1400/2002 par Līguma 81. panta 3. punkta piemēro-

šanu vertikālu vienošanos un saskaņotu darbību kategorijām mehānisko transportlīdzekļu nozarē⁽⁵⁾. Tādejādi uz vertikāliem nolīgumiem un saskaņotām darbībām par jaunu mehānisko transportlīdzekļu pirkšanu, pārdošanu vai tālākpārdošanu šīs pamatnostādnes attieksies tikai no 2013. gada 1. jūnija. Šīs pamatnostādnes neattiecas uz vertikāliem nolīgumiem citās nozarēs, kas nav mehānisko transportlīdzekļu nozare, un tajās izklāstītos principus ne vienmēr varēs izmantot, lai novērtētu nolīgumus citās nozarēs.

- (4) Šīs pamatnostādnes neskar Līguma 102. panta iespējamo paralēlo piemērošanu attiecībā uz vertikāliem nolīgumiem šajā nozarē vai interpretāciju, ko Eiropas Savienības Tiesa var sniegt saistībā ar Līguma 101. panta piemērošanu attiecībā uz šādiem vertikāliem nolīgumiem.
- (5) Ja vien nav norādīts citādi, šajās pamatnostādnēs sniegtā analīze un argumenti attiecas uz visiem tirdzniecības līmeņiem. Termini "piegādātājs" un "izplatītājs"⁽⁶⁾ tiek izmantoti attiecībā uz visiem tirdzniecības līmeņiem. Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulu un Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regulu kopā dēvē par "grupālā atbrīvojuma regulām".
- (6) Šajās pamatnostādnēs noteiktie standarti ir jāpiemēro attiecībā uz katru gadījumu, ņemot vērā konkrētos faktiskos un juridiskos apstākļus. Komisija šīs pamatnostādnes piemēros⁽⁷⁾ saprātīgi un elastīgi un ņems vērā pieredzi, ko tā ir ieguvusi, īstenojot izpildes un tirgus uzraudzības pasākumus.
- (7) Pieredze ar konkurences noteikumu ievērošanu šajā nozarē liecina par to, ka atsevišķus ierobežojumus var panākt ar precīzām, tiešām līgumsaistībām vai arī ar netiešām saistībām vai netiešiem līdzekļiem, ar kuru palīdzību tomēr ir iespējams panākt tādu pašu pret konkurenci vērstu iznākumu. Piegādātājs, kurš vēlas ietekmēt izplatītāja uzvedību konkurences jomā, var, piemēram, izmantot draudus vai iebiedēšanu, brīdinājumus vai sodus. Tie var arī atlikt vai apturēt piegādes, vai draudēt izbeigt līgumus ar izplatītājiem, kas pārdod ārvalstu patērētājiem, vai neievēro

⁽¹⁾ Sākot no 2009. gada 1. decembra EK līguma 81. un 82. pants ir kļuvis attiecīgi par Līguma par Eiropas Savienības darbību ("LESD") 101. un 102. pantu. Šie panti pēc būtības ir identiski. Šajās pamatnostādnēs atsauces uz LESD 101. un 102. pantu attiecīgajos gadījumos uzskatāmas par atsaucēm uz attiecīgi EK līguma 81. un 82. pantu. LESD ieviesa arī dažas terminoloģijas izmaiņas, piemēram, "Kopiena" tika aizstāta ar "Savienību" un "kopējais tirgus" ar "iekšējo tirgu". LESD terminoloģija tiks lietota visā šo pamatnostādņu tekstā.

⁽²⁾ OV L 129, 28.5.2010., 52. lpp.

⁽³⁾ OV L 102, 23.4.2010., 1. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 130, 19.5.2010., 1. lpp.

⁽⁵⁾ OV L 203, 1.8.2002., 30. lpp.

⁽⁶⁾ Mazumtirdzniecības līmeņa izplatītājus nozarē parasti dēvē par "uzpircējiem".

⁽⁷⁾ Kopš Savienības konkurences noteikumu modernizācijas, galvenā atbildība par šādām analīzēm ir nolīgumu pusēm. Tomēr Komisija var pārbaudīt nolīgumu atbilstību Līguma 101. pantam pēc savas iniciatīvas vai saņemot sūdzību.

noteiktu cenu līmeni. Pārredzamas nolīgumu slēdzēju pušu attiecības ražotājiem parasti samazinātu risku, ka tos var saukt pie atbildības par šādu netiešu ietekmes veidu izmantošanu ar mērķi panākt pret konkurenci vērstu iznākumu. Rīcības kodeksa ievērošana ir viens no veidiem, kā panākt lielāku caurskatāmību komercattiecībās starp pusēm. Šādos kodeksos, cita starpā var paredzēt: termiņus, kādos jāpaziņo par līguma izbeigšanu, ko var noteikt saskaņā ar līguma termiņu, kompensācijas, kas jāizmaksā par ieguldījumiem saistībā ar konkrētām uzņēmējdarbības attiecībām, ko veicis uzpircejs, ja līgums bez pamatota iemesla tiek izbeigts pirms termiņa; tāpat tajā var paredzēt šķirējtiesu, kā alternatīvu mehānismu strīdu izšķiršanai. Ja piegādātājs savos nolīgumos ar izplatītājiem un remontētājiem iekļauj šādu rīcības kodeksu, dara to publiski pieejamu un izpilda tā nosacījumus, tad šo apstākli uzskatīs par būtisku faktoru, vērtējot piegādātāja rīcību atsevišķos gadījumos.

2. Pamatnostādņu struktūra

(8) Pamatnostādnes ir strukturētas šādi:

- a) mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regulas piemērošanas joma un saistība ar Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulu (II sadaļa);
- b) papildu noteikumu piemērošana Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regulā (III sadaļa);
- c) īpašu ierobežojumu novērtējums: vienas preču markas veicināšana un selektīva izplatīšana (IV sadaļa).

II. MEHĀNISKO TRANSPORTLĪDZEKĻU GRUPĀLĀ ATBRĪVOJUMA REGULAS PIEMĒROŠANAS JOMA UN SAISTĪBA AR VISPĀRĒJĀ VERTIKĀLĀ GRUPĀLĀ ATBRĪVOJUMA REGULU

- (9) Tādējādi saskaņā ar 4. pantu, mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma piemērošanas jomā ir ietverti vertikāli nolīgumi par mehānisko transportlīdzekļu rezerves daļu pirkšanu, pārdošanu vai tālākpārdošanu un mehānisko transportlīdzekļu remonta un tehniskās apkopes pakalpojumu sniegšana.
- (10) Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regulas 2. pants pagarina Regulas (EK) Nr. 1400/2002 piemērošanu līdz 2013. gada 31. maijam, ar noteikumu, ka noteikumi attiecas uz vertikāliem nolīgumiem par jaunu mehānisko transportlīdzekļu pirkšanu, pārdošanu vai tālākpārdošanu. Saskaņā ar Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regulas 3. pantu no 2013. gada 1. jūnija

Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regula⁽¹⁾ attieksies uz vertikāliem nolīgumiem par jaunu mehānisko transportlīdzekļu pirkšanu, pārdošanu un tālākpārdošanu.

- (11) Jaunais tiesiskais regulējums nošķir jaunu mehānisko transportlīdzekļu pārdošanas tirgus no mehānisko transportlīdzekļu pēcpārdošanas tirgiem, kas atspoguļo dažādos konkurences apstākļus šajos tirgos.
- (12) Padziļināta tirgus analīze, kas iekļauta Novērtējuma ziņojumā par Komisijas 2008. gada 28. maija Regulas (EK) Nr. 1400/2002 darbību⁽²⁾ un Komisijas 2009. gada 22. jūlija paziņojumā par nākamiem reglamentējošiem noteikumiem konkurences tiesību jomā, kas piemērojami mehānisko transportlīdzekļu nozarē⁽³⁾, liecina par to, ka nepastāv būtiskas konkurences nepilnības, kuru dēļ jaunu mehānisko transportlīdzekļu izplatīšanas joma atšķirtos no citām ekonomikas jomām, un būtu jāpiemēro noteikumi, kas atšķirtos no Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulas noteikumiem un būtu stingrāki par tiem. Tādējādi tirgus daļas ierobežojuma piemērošana 30 % apmērā⁽⁴⁾, atbrīvojuma neattiecināšana uz noteiktiem vertikāliem ierobežojumiem un Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulā noteiktie nosacījumi parasti nodrošina to, ka vertikāli nolīgumi par jaunu mehānisko transportlīdzekļu izplatīšanu atbilst Līguma 101. panta 3. punkta prasībām un ka nebūs jānosaka papildu prasības, kas ir augstākas par citās nozarēs piemērojamajām prasībām.
- (13) Tomēr, lai visi tirgus dalībnieki pagātu pielāgoties vispārējam režīmam, jo īpaši ņemot vērā ar konkrētām uzņēmējdarbības attiecībām saistītos ieguldījumus, kuri tika veikti ilgā laika posmā, Regulas (EK) Nr. 1400/2002 piemērošanas termiņš tiek pagarināts par trīs gadiem – līdz 2013. gada 31. maijam attiecībā uz tām prasībām, kas jo īpaši attiecas uz vertikāliem nolīgumiem par jaunu mehānisko transportlīdzekļu pirkšanu, pārdošanu vai

⁽¹⁾ Kā paskaidrots šajās pamatnostādnēs, Regulas (EK) Nr. 1400/2002 darbības termiņa izbeigšanās un tās aizstāšanas ar jaunu tiesisko regulējumu dēļ, nav jāpārtrauc esošie līgumi. Skaīt, piemēram, lietu C-125/05 *Vulcan Silkeborg A/S v Skandinavisk Motor Co. A/S*. [2006] ECR I-7637.

⁽²⁾ SEC(2008) 1946.

⁽³⁾ COM(2009) 388.

⁽⁴⁾ Saskaņā ar Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulas 7. pantu šis tirgus daļas ierobežojuma aprēķināšana pamatojas uz datiem par pārdotās produkcijas vērtību tirgū vai, ja šādi dati nav pieejami, uz citu ticamu tirgus informāciju, tostarp par pārdošanas apjomu tirgū. Šajā saistībā Komisija ņem vērā to, ka attiecībā uz jaunu mehānisko transportlīdzekļu izplatīšanu tirgus daļas patlaban aprēķina nozarei, pamatojoties uz piegādātāja pārdoto mehānisko transportlīdzekļu apjomu attiecīgajā tirgū, kas ietver visus mehāniskos transportlīdzekļus, ko pircējs uzskata par apmaināmiem vai aizstājamiem ar citiem ražojumu īpašību, cenu vai paredzētās izmantošanas dēļ.

tālākpārdošanu. No 2010. gada 1. jūnija līdz 2013. gada 31. maijam, tie Regulas (EK) Nr. 1400/2002 noteikumi, kuri attiecas gan uz nolīgumiem par jaunu mehānisko transportlīdzekļu izplatīšanu, gan nolīgumiem par mehānisko transportlīdzekļu rezerves daļu pirkšanu, pārdošanu un tālākpārdošanu un/vai nolīgumiem par remonta un tehniskās apkopes pakalpojumu sniegšanu, būs piemērojami vienīgi attiecībā uz pirmo no šo nolīgumu kategorijām. Minētajā laika posmā šīs pamatnostādnes neizmantos minētās Regulas (EK) Nr. 1400/2002 noteikumu interpretēšanā. To vietā ir jāizmanto minētās regulas paskaidrojošā brošūra ⁽¹⁾.

- (14) Attiecībā uz vertikāliem nolīgumiem par nosacījumiem, saskaņā ar kuriem puses var pirkt, pārdot vai tālākpārdot mehānisko transportlīdzekļu rezerves daļas un/vai sniegt remonta un tehniskās apkopes pakalpojumus, Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regula ir piemērojama no 2010. gada 1. jūnija. Tas nozīmē, ka, lai attiecībā uz šiem nolīgumiem būtu iespējams piemērot atbrīvojumu saskaņā ar minētās Regulas 4. pantu, tiem ir ne tikai jāatbilst nosacījumiem, kas noteikti Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulā, bet tajos arī nedrīkst ietilpt kāds no būtiskiem konkurences ierobežojumiem, parasti dēvēti par stingrajiem ierobežojumiem, kas iekļauti Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regulas 5. pantā.
- (15) Remonta un tehniskā apkopes pakalpojumu un rezerves daļu izplatīšanas tirgu sadalījums parasti ir atbilstīgs pastāvošajām preču markām, kas nozīmē to, ka šiem tirgiem raksturīga mazāka konkurence salīdzinājumā ar konkurenci jaunu mehānisko transportlīdzekļu pārdošanas tirgū. Lai gan ar tehnoloģiskiem uzlabojumiem ir panākta lielāka uzticamība un ilgāki apkopes intervāli, šo attīstību apstieidz atsevišķu remontdarbu un tehniskās apkopes cenu pieaugums. Rezerves daļu tirgos ar mehāniskā transportlīdzekļa ražotāja markas rezerves daļām konkurē rezerves daļas, kuras piegādā oriģināliekārtu piegādātāji un citas puses. Šis apstāklis nodrošina spiedienu uz cenām šajos tirgos, kas savukārt uztur spiedienu uz cenām remontdarbu un tehniskās apkopes tirgos, jo rezerves daļu izmaksas veido procentuāli lielu daļu no vidusmēra remonta kopējām izmaksām. Turklāt remonta un tehniskās apkopes izmaksas kopā veido proporcionāli lielu daļu no patērētāju izdevumiem par mehāniskajiem transportlīdzekļiem. Šie izdevumi, savukārt, veido būtisku daļu no vidusmēra patērētāja kopējā budžeta.
- (16) Lai risinātu īpašus konkurences jautājumus, kas rodas mehānisko transportlīdzekļu pēcpārdošanas tirgos, Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regula ir papildināta ar trīs papildu stingrajiem ierobežojumiem Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regulā, kuras darbības jomā ir ietverti nolīgumi par mehānisko transportlīdzekļu remontu un tehnisko apkopi un nolīgumi par rezerves

daļu piegādi. Turpmāki norādījumi par šiem papildu stingrajiem ierobežojumiem ir sniegti šo pamatnostādņu III sadaļā.

III. PAPILDU NOTEIKUMU PIEMĒROŠANA MEHĀNISKO TRANSPORTLĪDZEKĻU GRUPĀLĀ ATBRĪVOJUMA REGULĀ

- (17) Uz nolīgumiem nevar attiecināt grupālo atbrīvojumu, ja tajos ir iekļauti stingrie ierobežojumi. Šie ierobežojumi ir minēti Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulas 4. pantā un Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regulas 5. pantā. Jebkura šāda ierobežojuma iekļaušana nolīguma darbības jomā ļauj pieņemt, ka uz nolīgumu attiecas Līguma 101. panta 1. punkta darbības joma. Tas arī ļauj pieņemt, ka nolīgums visticamāk neatbilstīs Līguma 101. panta 3. punkta nosacījumiem un ka šā iemesla dēļ nav piemērojams grupālais atbrīvojums. Tomēr šis ir atspēkojams pieņēmums, kurš neliedz uzņēmumiem katrā atsevišķajā gadījumā aizbīdināties ar saimnieciskā lietderīguma apsvērumiem atbilstīgi Līguma 101. panta 3. punktam.
- (18) Viens no Komisijas mērķiem attiecībā uz konkurences politiku mehānisku transportlīdzekļu nozarē ir aizsargāt rezerves daļu ražotāju piekļuvi mehānisko transportlīdzekļu pēcpārdošanas tirgiem, tādējādi nodrošinot, ka konkurējošās rezerves daļu markas joprojām ir pieejamas gan neatkarīgajiem un pilnvarotajiem remontētājiem, gan arī rezerves daļu vairumtirgotājiem. Šādu rezerves daļu pieejamība sniedz būtiskus ieguvumus patērētājiem, jo īpaši tādēļ, ka starp automašīnu ražotāju pārdotām un tālākpārdotām rezerves daļām un alternatīvām rezerves daļām bieži vien pastāv ievērojamas cenu atšķirības. Alternatīvām rezerves daļām ar mehānisko transportlīdzekļu ražotāja preču zīmi (OEM rezerves daļas) ietver oriģinālās daļas, ko ražo un izplata oriģināliekārtu piegādātāji (OES daļas), kamēr citas daļas, kas atbilst oriģinālo daļu kvalitātei, piegādā "līdzvērtīgas kvalitātes" rezerves daļu ražotāji.
- (19) "Oriģinālas daļas vai iekārtas" ir daļas vai aprīkojums, ko attiecīgā mehānisko transportlīdzekļa montāžai izgatavo saskaņā ar mehāniskā transportlīdzekļa ražotāja specifikācijām un ražošanas standartiem daļu vai iekārtu ražošanai. Pie tām pieder tādas daļas un iekārtas, ko izgatavo vienā un tajā pašā ražošanas līnijā, kur izgatavo šīs sastāvdaļas un aprīkojumu. Ja nav pierādīts pretējais, uzskata, ka daļas ir oriģinālas, ja daļu izgatavotājs/ražotājs apliecina, ka daļas atbilst to sastāvdaļu kvalitātei, kuras izmanto attiecīgu mehānisko transportlīdzekļu montāžā, un ir izgatavotas saskaņā ar mehānisko transportlīdzekļa izgatavotāja parametriem un ražošanas standartiem (skatīt 3. panta 26. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 5. septembra Direktīvā 2007/46/EK, ar ko izveido sistēmu mehānisko transportlīdzekļu un to piekabju, kā arī tādiem transportlīdzekļiem paredzētu sistēmu, sastāvdaļu un atsevišķu tehnisku vienību apstiprināšanai (Pamatdirektīva) ⁽²⁾).

⁽¹⁾ Komisijas 2002. gada 31. jūlija Regulas (EK) Nr. 1400/2002 paskaidrojošā brošūra: "Mehānisko transportlīdzekļu izplatīšana un tehniskā apkope Eiropas Savienībā".

⁽²⁾ OV L 263, 9.10.2007., 1. lpp.

(20) Lai rezerves daļas tiktu uzskatītas par "līdzvērtīgas kvalitātes" tām jābūt pietiekami augstas kvalitātes, lai to izmantošana neapdraudētu attiecīgā pilnvarotā tīkla reputāciju. Tāpat kā ar jebkuru citu atlasē kritēriju, mehāniskā transportlīdzekļa ražotājs var sniegt pierādījumus, ka konkrētā rezerves daļa neatbilst šīm prasībām.

(21) Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulas 4. panta e) punkts raksturo to kā stingru ierobežojumu, ja nolīgums starp komplektējošo daļu piegādātāju un pircēju neļauj vai traucē piegādātājam pārdot savas komplektējošās daļas galalietotājiem, neatkarīgiem remontētājiem un citiem pakalpojumu sniedzējiem, kam pircējs nav uzticējies remontēt vai apkalpot savas preces. Saistībā ar nolīgumiem par rezerves daļu piegādi Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regulas 5. panta a), b) un c) punktā ir noteikti trīs papildus stingrie ierobežojumi.

(22) Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regulas 5. panta a) punktā ir minēts ierobežojums attiecībā uz selektīvas izplatīšanas sistēmas dalībnieku īstenotu mehānisko transportlīdzekļu rezerves daļu pārdošanu neatkarīgajiem remontētājiem. Šis noteikums visvairāk ietekmē konkrētu rezerves daļu kategoriju, kuras dažreiz dēvē par piesaistītajām rezerves daļām un kuras ir iespējams iegūt tikai no transportlīdzekļa ražotāja vai no to pilnvaroto tīklu dalībniekiem. Ja piegādātājs un izplatītājs vienojas, ka šādas rezerves daļas nedrīkst piegādāt neatkarīgajiem remontētājiem, šis nolīgums, visticamāk, ierobežotu minēto remontētāju piekļuvi remonta un tehniskās apkopes pakalpojumu tirgum un ietilptu 101. pantā minētā atbrīvojuma piemērošanas jomā.

(23) Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regulas 5. panta b) punkts attiecas uz visiem tiešajiem un netiešajiem ierobežojumiem, par kuriem ir panākta vienošanās starp rezerves daļu, remonta darbarīku, diagnostikas vai cita aprīkojuma piegādātāju un mehānisko transportlīdzekļu ražotāju un kuri ierobežo piegādātāja iespēju pārdot šīs preces pilnvarotajiem un/vai neatkarīgajiem izplatītājiem un remontētājiem. Tā dēvētie "darbarīku izmantošanas pasākumi" starp komplektējošo daļu piegādātājiem un mehānisku transportlīdzekļu ražotājiem ir viens no iespējamajiem šāda veida netiešajiem ierobežojumiem. Šajā saistībā ir jāizmanto Komisijas 1978. gada 18. decembra Paziņojums par dažu apakšlīgumu novērtēšanu saistībā ar Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līguma 85. panta 1. punktu⁽¹⁾ (Paziņojums par apakšlīgumiem). Parasti Līguma 101. panta 1. punkts neattiecas uz tādu vienošanos, kas paredz, ka mehāniskā transportlīdzekļa ražotājs nodrošina komplektējošo daļu ražotājam darbarīku, kas vajadzīgs konkrētu komplektējošo daļu ražošanai, sedz daļu no produkta izstrādes izmaksām vai

nodod intelektuālā īpašuma tiesības⁽²⁾ vai zinātību, un neļauj šo ieguldījumu izmantot rezerves daļu ražošanai, kas tieši pārdodama pēcpārdošanas tirgū. No otras puses, ja mehānisko transportlīdzekļu ražotājs liek komplektējošo daļu piegādātājam nodot tā īpašumtiesības uz šādu darbarīku, intelektuālā īpašuma tiesībām vai zinātību, vai tas sedz tikai nenozīmīgu daļu no produkta izstrādes izmaksām, vai tas neiegulda vajadzīgajos darbarīkos, intelektuālā īpašuma tiesībās vai zinātībā, konkrētais nolīgums netiks uzskatīts par īstu apakšlīguma pasākumu. Tādējādi tas visticamāk būs Līguma 101. panta 1. punkta darbības jomā un tiks izskatīts saskaņā ar grupālā atbrīvojuma regulu noteikumiem.

(24) Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regulas 5. panta c) punkts attiecas uz ierobežojumiem, par ko ir panākta vienošanās starp mehānisko transportlīdzekļu ražotāju, kas izmanto komplektējošās daļas mehānisko transportlīdzekļu sākotnējā montāžā, un šo komplektējošo daļu piegādātāju un kas ierobežo piegādātāja tiesības pievienot savu preču zīmi vai logotipu labi redzamā veidā piegādātajām komplektējošajām daļām vai rezerves daļām. Lai nodrošinātu patērētājiem lielāku izvēli, remontētājiem un patērētājiem ir jāspēj noteikt, kuras autoražotāja markai nepiederošas rezerves daļas no citiem piegādātājiem ir piemērotas attiecīgajam mehāniskajam transportlīdzeklim. Preču zīmes vai logotipa novietošana uz komplektējošajām daļām vai rezerves daļām ļauj vieglāk identificēt piemērotas rezerves daļas, ko var saņemt no oriģināliekārtu piegādātājiem (OES). Nepieļaujot to, mehānisko transportlīdzekļu ražotāji var ierobežot OES rezerves daļu tirdzniecību un patērētāju izvēli tādā veidā, kas ir pretrunā ar Līguma 101. panta noteikumiem.

IV. ĪPAŠU IEROBEŽOJUMU NOVĒRTĒŠANA

(25) Mehānisko transportlīdzekļu nozarē noslēgto vertikālo nolīgumu pusēm šis pamatnostādnes ir jāizmanto kopā ar vispārējām vertikālajām pamatnostādnēm kā to papildinājums, lai novērtētu īpašu ierobežojumu atbilstību Līguma 101. pantam. Šajā sadaļā ir sniegti īpaši norādījumi attiecībā uz vienas preču markas veicināšanu un selektīvu izplatīšanu – divām jomām, kuras var būt īpaši nozīmīgas šo pamatnostādņu II sadaļā minētās nolīguma kategorijas novērtēšanā.

1. Vienas preču markas veicināšanas saistības

i) *Vienas preču markas veicināšanas saistību novērtēšana saskaņā ar grupālā atbrīvojuma regulām*

(26) Saskaņā ar 3. pantu Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regulā, lasot to kopā ar Vispārējā vertikālā

⁽¹⁾ OV C 1, 3.1.1979., 2. lpp.

⁽²⁾ Ja mehānisko transportlīdzekļu ražotājs nodrošina kompetento piegādātāju ar darbarīku, intelektuālajām īpašuma tiesībām un/vai zinātību, uz šādu vienošanos neattieksies Paziņojums par apakšlīgumiem, jo kompetentā piegādātāja rīcībā jau ir šāds rīks, intelektuālās īpašuma tiesības vai zinātība, vai tas to var iegūt uz saprātīgiem nosacījumiem, tādējādi šajos apstākļos minētais ieguldījums nav vajadzīgs.

grupālā atbrīvojuma regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā, mehānisko transportlīdzekļu piegādātājs un izplatītājs, kura tirgus daļa konkrētajā tirgū nepārsniedz 30 %, var vienoties par vienas preču markas veicināšanas pienākumu, kas paredz, ka izplatītājs drīkst pirkt mehāniskos transportlīdzekļus tikai no viena piegādātāja vai no citiem piegādātāja izraudzītiem uzņēmumiem, ar nosacījumu, ka šādas nekonkurēšanas saistību termiņš ir pieci gadi vai īsāks. Tie paši principi attiecas uz nolīgumiem, kas noslēgti starp piegādātājiem un pilnvarotiem remontētājiem un/vai rezerves daļu izplatītājiem. Pienākuma atjaunošanai pēc piecu gadu termiņa beigām ir vajadzīga abu pušu skaidra piekrišana, un nedrīkst pastāvēt šķēršļi, kas neļautu izplatītājam faktiski izbeigt nekonkurēšanas saistību piecu gadu termiņa beigās. Nekonkurēšanas saistības neietilpst grupālā atbrīvojuma regulu piemērošanas jomā, ja to darbības termiņš ir nenoteikts vai pārsniedz piecus gadus, tomēr šādos gadījumos grupālā atbrīvojuma regulas arī turpmāk ir piemērojamas attiecībā uz pārējo vertikālā nolīguma daļu. Tas pats attiecas uz nekonkurēšanas saistībām, kas ir automātiski atjaunojami pēc piecu gadu termiņa beigām. Šķēršļi, līguma izbeigšanas draudi vai brīdinājumi par to, ka vienas preču markas veicināšanas saistības tiks uzliktas, pirms pagājis pietiekams laiks, lai ļautu izplatītājam vai jaunam piegādātājam amortizēt to neatgūstamos ieguldījumus, nozīmē to, ka automātiski tiks atjaunotas attiecīgās vienas preču markas veicināšanas saistības.

(27) Atbilstīgi Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulas 5. panta 1. punkta c) apakšpunktam šis atbrīvojums neattiecas ne uz kādiem tiešiem vai netiešiem pienākumiem, kas liek selektīvas izplatīšanas sistēmas dalībniekiem nepārdot atsevišķu konkurējošu piegādātāju markas. Īpaša uzmanība jāvelta veidam, kādā vienas preču markas veicināšanas saistības tiek piemērotas esošajiem vairāku marku izplatītājiem, lai nodrošinātu to, ka attiecīgās saistības nav vispārējas stratēģijas daļa, kuras mērķis ir likvidēt viena vai vairāku atsevišķu piegādātāju, īpaši jaunienācēju vai vājāku konkurentu, konkurenci. Šāda veida bažas īpaši varētu rasties, ja šo pamatnostādņu 34. punktā norādītie tirgus daļu ierobežojumi tiek pārsniegti un ja piegādātājam, kas piemēro šā veida atbrīvojumu, konkrētajā tirgū it tads stāvoklis, kas ļauj tam ievērojami bloķēt konkurenci⁽¹⁾.

(28) Nekonkurēšanas saistības vertikālajos nolīgumos nav uzskatāmi par stingriem ierobežojumiem, taču atkarībā no tirgus apstākļiem tiem var būt nelabvēlīgas sekas, kā rezultātā uz šiem nolīgumiem var attiekties Līguma 101. panta 1. punkta darbības joma⁽²⁾. Šādas nelabvēlīgas sekas var rasties, ja veidojas ienākšanas vai paplašināšanās šķēršļi, kas bloķē konkurējošos piegādātājus, tiek likvidēti un kaitē patērētājiem, paaugstinot ražojumu cenas, samazinot

izvēles iespējas un ražojumu kvalitāti vai samazinot ražojumu jauninājumu līmeni.

(29) Tomēr nekonkurēšanas saistībām var būt arī labvēlīga ietekme, kas var būt pamatojums Līguma 101. panta 3. punkta piemērošanai. Tie jo īpaši var palīdzēt pārvarēt "spekulatīva izmantotāja" problēmu, kuras rezultātā viens piegādātājs iegūst no cita piegādātāja izdarītajiem ieguldījumiem. Piegādātājs, piemēram, var ieguldīt izplatītāja telpās, bet to darot, tas piesaista klientus konkurējošai markai, ko arī tirgo šajās pašās telpās. Tas attiecas arī uz cita veida ieguldījumiem, ko veicis piegādātājs, piemēram, uz ieguldījumiem apmācībā, ko izplatītājs var izmantot, lai pārdotu konkurējošu ražotāju mehāniskos transportlīdzekļus.

(30) Vēl viens labvēlīgs aspekts, kas piemīt nekonkurēšanas saistībām mehānisko transportlīdzekļu nozarē, attiecas uz markas tēlu un izplatīšanas tīkla reputācijas uzlabošanu. Šādi ierobežojumi var palīdzēt radīt un uzturēt markas tēlu, nosakot izplatītājiem konkrētus vienveidības un kvalitātes standartizācijas pasākumus, tādējādi palielinot šīs markas pievilcību galapatērētājam un uzlabojot tās pārdošanas rādītājus.

(31) Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulas 1. panta d) apakšpunkts definē nekonkurēšanas saistības:

"a) jebkuras tiešas vai netiešas saistības, kas liedz pircējam ražot, pirkt, pārdot vai tālākpārdot preces vai pakalpojumus, kuri konkurē ar līguma precēm vai pakalpojumiem; vai

b) jebkuras tiešas vai netiešas saistības pircējam pirkt no piegādātāja vai no piegādātāja norādīta uzņēmuma vairāk nekā 80 % no pircēja kopējā līguma preču vai pakalpojumu un to aizstājēju pirkumu apjoma konkrētajā tirgū."

(32) Papildus tiešiem līdzekļiem, ar kuru starpniecību izplatītāji tiek piesaistīti piegādātāja markai(-ām), piegādātājs var izmantot arī netiešus līdzekļus ar tādu pašu ietekmi. Mehānisko transportlīdzekļu nozarē šādi netieši līdzekļi var būt kvalitatīvi standarti, kas ir īpaši izstrādāti ar mērķi atturēt izplatītājus no konkurējošu marku produktu pārdošanas⁽³⁾, prēmijas, kas ir atkarīgas no tā, ka izplatītājs piekrist pārstāvēt tikai vienu marku, mērķa atlaides

⁽¹⁾ Komisijas paziņojums par maznozīmīgiem nolīgumiem, kas ievērojami neierobežo konkurenci atbilstīgi Eiropas kopienas dibināšanas līguma 81. panta 1. punktam (*de minimis*), OV C 368, 22.12.2001., 13. lpp.

⁽²⁾ Attiecībā uz būtiskajiem aspektiem, kas ir jāņem vērā, lai veiktu nekonkurēšanas pienākumu novērtēšanu saskaņā ar Līguma 101. panta 1. punktu skatīt attiecīgo Vispārējo vertikālo pamatnostādņu sadaļu un jo īpaši 129.–150. punktu.

⁽³⁾ Sk. lietu BMW IP/06/302, 13.3.2006., un Opel 2006. gada lietu IP/06/303, 13.3.2006.

vai citas prasības, piemēram, prasība izveidot atsevišķu juridisku personu konkurējošās markas pārstāvēšanai vai pienākums izstādīt konkurējošās markas transportlīdzekļus atsevišķā zālē tādā ģeogrāfiskā atrašanās vietā, kur šādas prasības izpilde būtu ekonomiski neizdevīga (piemēram, mazapdzīvotās vietās).

(33) Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulā noteiktais grupālais atbrīvojums attiecas uz visiem tiešo vai netiešo nekonkurēšanas saistību veidiem ar nosacījumu, ka gan piegādātāja, gan izplatītāja tirgus daļa nepārsniedz 30 % un ka nekonkurēšanas saistības termiņš nepārsniedz piecus gadus. Tomēr arī gadījumos, kad atsevišķi nolīgumi atbilst minētajiem nosacījumiem, nekonkurēšanas saistību izmantošanai var būt pret konkurenci vērstas sekas, ko neatsver šo pasākumu radītā labvēlīgā ietekme. Mehānisko transportlīdzekļu nozarē šādas tīras pret konkurenci vērstas sekas var jo īpaši radīt kumulatīvā ietekme, kas izraisa konkurējošo marku bloķēšanu.

(34) Mehānisko transportlīdzekļu izplatīšanā mazumtirdzniecības līmenī šāda veida bloķēšana parasti nebūs novērojama tirgos, kuros neviena piegādātāja tirgus daļa nepārsniedz 30 % un kuros kopējais mehānisko transportlīdzekļu pārdošanas apjoms, uz ko attiecas vienas preču markas veicināšanas saistības konkrētajā tirgū (tas ir kopējā, nolīgumiem piesaistītā, tirgus daļa), ir mazāks par 40 %⁽¹⁾. Ja pastāv viens nedominējošais piegādātājs, kuram pieder vairāk nekā 30 % no konkrētā tirgus, turpretī pārējo piegādātāju tirgus daļas nepārsniedz 30 %, visticamāk nebūs pret konkurenci vēsta kumulatīvā ietekme, kamēr kopējā, nolīgumiem piesaistītā, tirgus daļa nepārsniedz 30 %.

(35) Ja tomēr piekļuvi konkrētajam tirgum, lai pārdotu jaunus mehāniskos transportlīdzekļus, kā arī konkurenci šajos tirgos būtiski ierobežo tādu līdzīgu vertikālo nolīgumu paralēlo tīklu kumulatīvā ietekme, kuras ir iekļautas vienas preču markas veicināšanas saistības, Komisija var atcelt grupālo atbrīvojumu saskaņā ar 29. pantu Padomes 2002. gada 16. decembra Regulā (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā⁽²⁾. Atsaukuma lēmums var būt adresēts īpaši tiem piegādātājiem, kas jūtami rada kumulatīvu bloķēšanas ietekmi konkrētajā tirgū. Ja šī ietekme ir valsts līmeņa tirgū grupālā atbrīvojuma izmantošanu šīs valsts teritorijā var atcelt arī konkrētās dalībvalsts konkurences uzraudzības iestādes.

(36) Turklāt, ja paralēlie nolīgumu tīkli, kas ietver līdzīgus vertikālos ierobežojumus, aptver vairāk nekā 50 % no minētā

tirgus, Komisija var pieņemt regulu, pasludinot grupālo atbrīvojumu par nepiemērojamu attiecīgajam tirgum saistībā ar šādiem ierobežojumiem. Īpaši šāda situācija var izveidoties, ja kumulatīvs efekts, kas radies vienas preču markas veicināšanas saistību plašas izmantošanas rezultātā šajā tirgū kaitē patērētājam.

(37) Attiecībā uz to minimālā iepirkuma prasības novērtēšanu, ko aprēķina, pamatojoties uz izplatītāja gada kopējo pieprasījumu, var būt pamatoti atcelt grupālā atbrīvojuma izmantošanu, ja pret konkurenci vēsta kumulatīvā ietekme rodas pat tad, ja piegādātājs uzliek minimālā iepirkuma prasību, kas ir zemāka par 80 %, robežu, kā tas noteikts Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulas 1. panta d) punktā. Pusēm ir jāapsver, vai, ņemot vērā būtiskos faktiskos apstākļus, izplatītājam noteiktais pienākums nodrošināt, ka piegādātāja preču marka veido noteiktu procentuālu daļu no izplatītāja pārdoto mehānisko transportlīdzekļu kopējā apjoma, atturēs izplatītāju no viena vai vairāku konkurējošu marku paralēlas pārstāvēšanas. Šādā skatījumā pat minimālā iepirkuma prasība, kas noteikta līmenī, kas zemāks par 80 % no gada kopējā iepirkuma apjoma, rezultātā būs vienas preču markas veicināšanas saistības, ja tā izplatītājam, kurš pēc savas izvēles vēlas sākt izplatīt jaunu marku, ko ražo konkurējošs ražotājs, liek iepirkt tik daudz tās markas mehānisko transportlīdzekļu, ko tas patlaban pārdod, ka izplatītāja uzņēmējdarbība tiek padarīta par ekonomiski neefektīvu⁽³⁾. Šāda minimālā iepirkuma prasība tāpat kļūst par vienas preču markas veicināšanas saistību, ja tā liek konkurējošam piegādātājam sadalīt tā plānoto pārdošanas apjomu attiecīgajā teritorijā starp vairākiem izplatītājiem, tādējādi divkāršojot ieguldījumus un sadrumstalojot pārdošanu.

ii) *Grupālā atbrīvojuma regulās neietilpstošo vienas preču markas veicināšanas saistību novērtēšana*

(38) Puses var arī tikt aicinātas novērtēt vienas preču markas veicināšanas saistību saderību ar konkurences noteikumiem tajos nolīgumos, uz kuriem grupālais atbrīvojums nav attiecināms tādēļ, ka pušu tirgus daļas pārsniedz 30 % vai attiecīgais nolīguma ilgums pārsniedz piecus gadus. Šādus nolīgumus pārbaudīs atsevišķi, lai konstatētu, vai uz šiem nolīgumiem attiecas Līguma 101. panta 1. punkts, un, ja attiecas, vai pastāv kādi ieguvumi, kas kompensē iespējamās pret konkurenci vērstas sekas. Ja tie pastāv, uz tiem varētu attiecināt Līguma 101. panta 3. punktā noteikto atbrīvojumu. Atsevišķu gadījumu novērtēšanā piemēros vispārējos principus atbilstīgi tam, kā izklāstīts vispārējo vertikālo pamatnostādņu VI.2.1. sadaļā.

⁽³⁾ Piemēram, ja uzpircējs gadā nopērk 100 A markas automobiļus pasūtījuma izpildei, un tas vēlas nopirkt 100 B markas automobiļus, 80 % minimālā iepirkuma saistības/prasība attiecībā uz A marku nozīmētu to, ka nākamajā gadā uzpircējam būtu jāpērk 160 A markas automobiļi. Tā kā izplatīšanās rādītāji ir relatīvi stabili, tad uzpircējam visticamāk paliks liels daudzums nepārdotu A markas automobiļi. Lai izvairītos no šādas situācijas, tas būs spiests ievērojami samazināt B markas automobiļu iepirkumu. Atkarībā no lietas konkrētajiem apstākļiem, šādu parāsi var uzskatīt par vienas preču markas veicināšanas saistībām.

⁽¹⁾ Sk. Vispārējās vertikālās pamatnostādnes, 141. punkts.

⁽²⁾ OV L 1, 4.1.2003., 1. lpp.

- (39) Jo īpaši, nolīgums starp mehānisku transportlīdzekļu ražotāju vai to importētāju no vienas puses un rezerves daļu izplatītāju un/vai pilnvarotu remontētāju no otras puses, būs ārpus grupālā atbrīvojuma regulām, ja pušu tirgus daļas pārsniedz 30 % robežu, kā tas parasti ir šādu nolīgumu gadījumos. Vienas preču markas veicināšanas saistības, kas šādos gadījumos jāvērtē, ietver visa veida ierobežojumus, kas tieši vai netieši ierobežo pilnvarotā izplatītāja vai remontētāja iespējas saņemt oriģinālas vai līdzvērtīgas kvalitātes rezerves daļas no trešām personām. Tomēr pilnvarotam remontētājam uzlikta saistība izmantot mehāniskā transportlīdzekļa ražotāja piegādātās oriģinālas rezerves daļas, veicot garantijas remontu, bezmaksas apkalpošanu un mehānisko transportlīdzekļu atsaukšanas darbus, netiks uzskatīta par vienas preču markas veicināšanas saistību, bet gan par objektīvi pamatotu prasību.
- (40) Atsevišķi vērtēs arī vienas preču markas veicināšanas saistības nolīgumos par jaunu mehānisko transportlīdzekļu izplatīšanu, ja šo nolīgumu termiņš pārsniedz piecus gadus un/vai, ja piegādātāja tirgus daļa pārsniedz 30 %, kā tas dažās dalībvalstīs var būt attiecībā uz konkrētiem piegādātājiem. Šādos gadījumos pusēm ir jāņem vērā ne tikai piegādātāja un pircēja tirgus daļa, bet gan kopējā, ar nolīgumiem piesaistītā, tirgus daļa, ievērojot 34. punktā noteiktās robežas. Pārsniedzot šīs robežas, tiks vērtēti atsevišķi gadījumi, piemērojot Vispārējo vertikālo pamatnostādņu VI.2.1. sadaļā noteiktos vispārīgos principus.
- (41) Vērtējot minimālā iepirkuma prasības, ko aprēķina, pamatojoties uz izplatītāja gada kopējo pieprasījumu, ārpus grupālā atbrīvojuma regulu darbības jomas, tiks ņemti vērā būtiskie faktiskie apstākļi. Ja minimālā iepirkuma prasība ir noteikta zem 80 % no gada kopējā iepirkuma apjoma, tā tomēr līdzināsies vienas preču markas veicināšanas saistībām, ja tā kavēs izplatītāju izplatīt vienu vai vairākas papildus konkurējošas markas.
- 2. Selektīva izplatīšana**
- (42) Selektīva izplatīšana pašlaik ir visbiežāk izmantotais izplatīšanas veids mehānisko transportlīdzekļu nozarē. Tā tiek plaši izmantota mehānisko transportlīdzekļu izplatīšanā, kā arī remonta un tehniskās apkopes jomā un rezerves daļu izplatīšanā.
- (43) Pilnīgi kvalitatīvā selektīvajā izplatīšanā izplatītāji un remontētāji tiek izraudzīti, pamatojoties vienīgi uz objektīviem kritērijiem atbilstīgi izstrādājuma vai pakalpojuma būtībai, piemēram, pamatojoties uz pārdošanas darbinieku tehniskajām iemaņām, pārdošanas telpu plānojumu, pārdošanas paņēmieniem un izplatītāja piedāvāto pārdošanas pakalpojuma veidu⁽¹⁾. Šādu kritēriju piemērošana tieši neierobežo piegādātāja tīklā iekļaujamo izplatītāju vai remontētāju skaitu. Parasti tiek uzskatīts, ka pilnīgi kvalitatīva selektīvā izplatīšana neietilpst Līguma 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā, jo tai nav pret konkurenci vērstas ietekmes, ja vien tiek izpildīti trīs nosacījumi. Pirmkārt, selektīvas izplatīšanas izmantošana ir jāspēj pamatot ar konkrētā izstrādājuma būtību, proti, šādas sistēmas izmantošana ir jāspēj pamatot ar vajadzību aizsargāt izstrādājuma kvalitāti un nodrošināt tā pareizu izmantošanu, ņemot vērā attiecīgā izstrādājuma būtību. Otrkārt, izplatītāji vai remontētāji jāizvēlas, pamatojoties uz objektīviem kvalitatīviem un vienotiem kritērijiem, kas ir noteikti attiecībā uz visiem iespējamajiem tālākpārdevējiem un netiek piemēroti diskriminējošā veidā. Treškārt, noteiktajiem kritērijiem jābūt samērojamiem ar nepieciešamību.
- (44) Ja kvalitatīva selektīvā izplatīšana ir saistīta ar izplatītāju vai remontētāju atlasīšanu, kas tiek veikta, pamatojoties vienīgi uz objektīviem kritērijiem atbilstīgi izstrādājuma vai pakalpojuma būtībai, tad ar kvantitatīvu atlasīšanu vēl saistīti papildu kritēriji, kas tiešāk ierobežo izplatītāju vai remontētāju iespējamo skaitu, tieši nosakot šo skaitli vai, piemēram, nosakot noteiktu minimālo pārdošanas līmeni. Tikli, kuru pamatā ir kvantitatīvi kritēriji, parasti ir ierobežotāki nekā tīkli, kuru pamatā ir vienīgi kvalitatīva atlase, un tādējādi pastāv lielāka varbūtība, ka uz tiem attieksies Līguma 101. panta 1. punkts.
- (45) Ja uz selektīvas izplatīšanas nolīgumiem attiecas Līguma 101. panta 1. punkts, pusēm ir jānovērtē, cik tāl to nolīgumiem var piemērot grupālā atbrīvojuma regulas, vai arī ir jānovērtē tas, vai attiecībā uz katru nolīgumu atsevišķi var piemērot Līguma 101. panta 3. punktu.
- i) Grupālā atbrīvojuma regulās noteiktās selektīvās izplatīšanas novērtējums*
- (46) Grupālā atbrīvojuma regulas paredz atbrīvojumu attiecībā uz selektīvas izplatīšanas nolīgumiem neatkarīgi no tā, vai tiek izmantoti kvantitatīvi atlases kritēriji vai pilnīgi kvalitatīvi atlases kritēriji, ja vien pušu tirgus daļas nepārsniedz 30 %. Tomēr šis atbrīvojums ir atkarīgs no tā, vai nolīgumi neparedz kādu no stingriem ierobežojumiem, kas

⁽¹⁾ Tomēr ir jāatceras, ka saskaņā ar Eiropā pastāvošo tiesu praksi pilnīgi kvalitatīvas selektīvās izplatīšanas sistēmas spēj ierobežot konkurenci, ja noteikta šādu sistēmu skaita pastāvēšana neatstāj vietu citiem izplatīšanas veidiem, kuru pamatā ir atšķirīgas konkurences attiecības. Parasti šāda situācija neradīsies tādos jaunu mehānisko transportlīdzekļu pārdošanas tirgos, kuros izpirkumnoma un citi līdzīgi pasākumi ir līdzvērtīga alternatīva mehāniskā transportlīdzekļa tiešai piršanai, ne arī remonta un tehniskās apkopes tirgos, ja neatkarīgie remontētāji nodrošinās patērētājiem alternatīvu viņu mehānisko transportlīdzekļu uzturēšanai. Sk., piemēram, lietu T-88/92, *Groupement d'achat Édouard Leclerc pret Komisiju*, 1996, ECR II-1961.

minēti Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulas 4. pantā un Mehānisko transportlīdzekļu grupālā atbrīvojuma regulas 5. pantā, vai arī kādu no izslēgtajiem ierobežojumiem, kas izklāstīti Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulas 5. pantā.

(47) Trīs no Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulā minētajiem stingriem ierobežojumiem īpaši attiecas uz selektīvu izplatīšanu. Kā stingrs ierobežojums 4. panta b) punktā ir minēts ierobežojums attiecībā uz teritoriju, kurā pircējs drīkst pārdot līgumā noteiktās preces vai pakalpojumus, vai ierobežojums attiecībā uz patērētājiem, kuriem šīs preces vai pakalpojumus drīkst pārdot, izņemot ierobežojumu attiecībā uz pārdošanu, ko selektīvas izplatīšanas sistēmas dalībnieks veic nepilnvarotiem izplatītājiem tirgos, kuros pastāv šādas sistēmas. Saskaņā ar 4. panta c) punktu par stingriem ierobežojumiem tiek dēvēti nolīgumi, kas ierobežo aktīvo vai pasīvo pārdošanu galalietotājiem, ko veic selektīvas izplatīšanas sistēmas dalībnieks, kurš darbojas mazumtirdzniecības līmenī, neskarot iespēju aizliegt šīs sistēmas dalībniekam darboties nepilnvarotā tirdzniecības vietā, turpretī 4. panta d) punkts attiecas uz ierobežojumu veikt savstarpējās piegādes starp izplatītājiem selektīvas izplatīšanas sistēmā, arī starp izplatītājiem, kas darbojas dažādos tirdzniecības līmeņos. Šiem trīs stingriem ierobežojumiem ir īpaša nozīme mehānisko transportlīdzekļu izplatīšanas jomā.

(48) Iekšējais tirgus ir sniedzis iespēju patērētājiem iegādāties mehāniskos transportlīdzekļus citās dalībvalstīs un savā labā izmantot cenu atšķirības, kas pastāv starp tām, un Komisija uzskata, ka paralēlā tirdzniecība šajā nozarē ir svarīgs konkurences mērķis. Ciktāl tas attiecas uz mehāniskajiem transportlīdzekļiem, patērētāja iespēja pirkt preces citās dalībvalstīs ir īpaši svarīga, ņemot vērā šo preču augsto vērtību un tiešo labumu, ko no zemajām cenām gūst pircēji, kuri pērk mehāniskos transportlīdzekļus citviet Savienībā. Tāpēc Komisija uzskata, ka nolīgumi par izplatīšanu nedrīkst ierobežot paralēlo tirdzniecību, jo nav sagaidāms, ka šāds ierobežojums varētu atbilst Līguma 101. panta 3. punkta nosacījumiem⁽¹⁾.

(49) Komisija ir ierosinājusi vairākas lietas pret mehānisko transportlīdzekļu ražotājiem par šādas tirdzniecības traucēšanu, un Eiropas tiesas pārsvarā ir apstiprinājušas Komisijas lēmumus⁽²⁾ Komisijas pieredze liecina, ka attiecībā uz

paralēlo tirdzniecību var pastāvēt dažādu veidu ierobežojumi. Piemēram, piegādātājs var izdarīt spiedienu uz izplatītājiem, draudēt viņiem ar līguma laušanu, nemaksāt prēmijas, atteikties nodrošināt garantijas tiem mehāniskajiem transportlīdzekļiem, kurus ir ievēduši patērētāji vai kurus viens otram ir piegādājuši dažādās dalībvalstīs esoši izplatītāji, vai likt izplatītājam gaidīt identiska mehāniska transportlīdzekļa piegādi ievērojami ilgāk, ja konkrētais patērētājs pastāvīgi dzīvo citā dalībvalstī.

(50) Viens piemērs netiešajiem paralēlās tirdzniecības ierobežojumiem – izplatītājs nevar iegūt jaunus mehāniskos transportlīdzekļus ar atbilstīgām specifikācijām, kas vajadzīgas pārrobežu tirdzniecībai. Šajos īpašajos apstākļos grupālā atbrīvojuma priekšrocības var būt atkarīgas no tā, vai piegādātājs nodrošina izplatītājiem mehāniskos transportlīdzekļus, kuru specifikācijas ir identiskas specifikācijām tiem mehāniskajiem transportlīdzekļiem, kurus piegādā izplatītājiem citās dalībvalstīs pārdošanai šo valstu patērētājiem (tā dēvētā “pieejamības klauzula”)⁽³⁾.

(51) Saistībā ar grupālā atbrīvojuma regulu piemērošanu un jo īpaši saistībā ar Vispārējā vertikālā grupālā atbrīvojuma regulas 4. panta c) punkta piemērošanu jēdzienā “galalietotāji” ietilpst izpirkumnomas sabiedrības. Tas jo īpaši nozīmē, ka selektīvās izplatīšanas sistēmas izplatītājus nevar atturēt no jaunu mehānisko transportlīdzekļu pārdošanas to izvēlētajiem izpirkumnomas uzņēmumiem. Tomēr piegādātājs, kurš izmanto selektīvu izplatīšanu, var neļaut saviem izplatītājiem pārdot jaunus mehāniskos transportlīdzekļus izpirkumnomas uzņēmumiem, ja pastāv pierādāms risks, ka šie uzņēmumi pārdos tālāk mehāniskos transportlīdzekļus, kamēr tie vēl ir jauni. Tādējādi piegādātājs var pieprasīt, lai uzpircējs, pirms pārdošanas kādam konkrētam uzņēmumam pārbauda piemērotos izpirkumnomas noteikumus, lai pārliecinātos, ka attiecīgais uzņēmums patiešām ir izpirkumnomas uzņēmums, nevis neatļauts tālākpārdevējs. Tomēr prasība, lai uzpircējs, pirms tas pārdod mehānisko transportlīdzekli izpirkumnomas uzņēmumam, sniegtu piegādātājam katra izpirkumnomas nolīguma kopiju, varētu radīt netiešus pārdošanas ierobežojumus.

(52) Jēdziens “galalietotāji” ietver arī patērētājus, kas pērk ko starpnieka. Starpnieks ir persona vai uzņēmums, kurš pērk jaunu mehānisko transportlīdzekli konkrēta patērētāja vārdā, taču nav izplatīšanas tīkla dalībnieks. Starpniekiem ir nozīmīga loma mehānisko transportlīdzekļu nozarē, jo īpaši veicinot mehānisko transportlīdzekļu pārdošanu patērētājiem citās dalībvalstīs. Starpnieka statuss parasti jāpie-rāda ar derīgu pilnvaru, kas saņemta pirms attiecīgā darījuma, kurā norādīts patērētāja vārds un adrese. Interneta

(1) Uzskatu, ka pārrobežu tirdzniecības ierobežojumi var kaitēt patērētāju interesēm, ir apstiprinājusi Tiesa lietā C-551/03 P, *General Motors*, (2006), ECR I-3173, 67. un 68. punkts; lietā C-338/00 P, *Volkswagen/Komisija*, (2003), ECR I-9189, 44. un 49. punkts, un lietā T-450/05, *Peugeot/Komisija*, spriedums 2009. gada 9. jūlijā, nav iekļauts ziņojumā, 46.–49. punkts.

(2) Komisijas 1998. gada 28. janvāra Lēmums 98/273/EK lietā IV/35.733 – VW; Komisijas 2000. gada 20. septembra Lēmums 2001/146/EK lietā COMP/36.653 – Opel, OV L 59, 28.2.2001., 1. lpp.; Komisijas 2001. gada 10. oktobra Lēmums 2002/758/EK lietā COMP/36.264 Mercedes-Benz, OV L 257, 25.9.2002., 1. lpp.; Komisijas 2005. gada 5. oktobra Lēmums 2006/431/CE lietā F-2/36.623/36.820/37.275 – SEP et autres/Peugeot SA.

(3) Apvienotās lietas 25 un 26/84, *Ford-Werke AG un Ford of Europe Inc. pret Eiropas Kopienų Komisiju*, (1985), ECR 2725.

izmantošana, lai piesaistītu klientus kādai mehānisko transportlīdzekļu grupai un elektronisku pieprasījumu saņemšana no šiem klientiem, starpnieka statusu neietekmē. Starpnieki ir jānošķir no neatkarīgajiem tālākpārdevējiem, kuri pērk mehāniskos transportlīdzekļus tālākpārdošanai un nedarbojas minēto patērētāju vārdā. Saskaņā ar grupālā atbrīvojuma regulām neatkarīgie tālākpārdevēji nav uzskatāmi par galalietotājiem.

ii) *Grupālā atbrīvojuma regulu piemērošanas jomā neietilpstošas selektīvās izplatīšanas novērtēšana*

(53) Kā paskaidrots vispārējo vertikālo pamatnostādņu 175. punktā, iespējamie riski, ko konkurencei rada selektīva izplatīšana, ir konkurences samazināšanās starp vienas preču markas pārstāvjiem un – jo īpaši kumulatīvās ietekmes gadījumā – piekļuves tirgum ierobežošana noteiktai izplatītāju grupai(-ām), un slepenu vienošanos veicināšana starp piegādātājiem vai pircējiem.

(54) Lai novērtētu selektīvas izplatīšanas iespējamo pret konkurenci vērsto ietekmi saskaņā ar Līguma 101. panta 1. punktu, pilnīgi kvalitatīva selektīva izplatīšana ir jānošķir no kvantitatīvas selektīvas izplatīšanas. Kā norādīts 43. punktā, kvalitatīva selektīva izplatīšana parasti neietilpst Līguma 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā.

(55) Tas, ka attiecībā uz nolīgumu tīklu netiek piemērots grupālais atbrīvojums, jo vienas vai vairāku pušu tirgus daļas pārsniedz atbrīvojumam noteikto 30 % robežu, nenozīmē, ka šie nolīgumi ir nelikumīgi. Šādu nolīgumu pusēm ir jāveic šo nolīgumu atsevišķa analīze, lai pārbaudītu, vai tie ietilpst Līguma 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā un, ja ietilpst, vai uz tiem ir iespējams attiecināt Līguma 101. panta 3. punktā noteikto izņēmumu.

(56) Attiecībā uz jaunu transportlīdzekļu izplatīšanas specifiku, kvantitatīva selektīva izplatīšana visumā atbildīs Līguma 101. panta 3. panta prasībām, ja pušu tirgus daļas nepārsniedz 40 %. Tomēr šādu nolīgumu pusēm ir jāņem vērā, ka to nolīgumu atbilstību Līguma 101. panta 3. punktam var ietekmēt noteiktu atlases kritēriju klātbūtne. Piemēram, lai gan atrašanās vietas klauzulu izmantošana nolīgumos par jaunu mehānisko transportlīdzekļu selektīvu izplatīšanu, tas ir, nolīgumos, kuri paredz aizliegumu selektīvās izplatīšanas sistēmas dalībniekam darboties nepilnvarotā tirdzniecības vietā, parasti uzlabos efektivitāti, nodrošinot efektīvāku loģistiku un prognozējamāku tīkla pārklājumu, šos ieguvumus var pārsniegt trūkumi, kas rastos, ja piegādātājam pieder ļoti liela tirgus daļa, un šajos apstākļos šādas klauzulas var neietilpt Līguma 101. panta 3. punkta darbības jomā.

(57) Īpašus jautājumus rada arī selektīvas izplatīšanas pilnvarotiem remontētājiem atsevišķa novērtēšana. Ciktāl pastāv šāds no jaunu mehānisko transportlīdzekļu pārdošanas tirgus nošķirts remonta un tehniskās apkopes pakalpojumu tirgus⁽¹⁾, tas ir sadalīts atbilstīgi preču markām. Šajā tirgū konkurence galvenokārt rodas no konkurences mijiedarbības starp attiecīgās markas neatkarīgajiem remontētājiem un pilnvarotajiem remontētājiem.

(58) Neatkarīgie remontētāji rada būtisku konkurences spiedienu, jo to uzņēmējdarbības modelis un saistītās darbības izmaksas atšķiras no modeļiem un izmaksām pilnvarotajos tīklos. Turklāt pretēji pilnvarotajiem remontētājiem, kas lielākoties izmanto automobiļu ražotāju marku rezerves daļas, neatkarīgās remontdarbnīcas biežāk izmanto citas markas, tādejādi ļaujot mehāniskā transportlīdzekļa īpašniekam izvēlēties starp konkurējošām rezerves daļām. Tā kā patlaban lielais vairums jaunu transportlīdzekļu remontdarbu jebkurā gadījumā tiek veikti pilnvarotās remontdarbnīcās, ir būtiski, ka starp pilnvarotajiem remontētājiem saglabājas efektīva konkurence, kas var notikt vienīgi tādā gadījumā, ja jaunpienācējiem saglabājas atklāta piekļuve tīkliem.

(59) Jauns tiesiskais regulējums palīdz Komisijai un valstu konkurences uzraudzības iestādēm aizsargāt konkurenci starp neatkarīgām remontdarbnīcām un pilnvarotiem remontētājiem, kā arī starp atsevišķu pilnvaroto remontētāju tīklu dalībniekiem. Jo īpaši tirgus daļas ierobežojuma robežvērtības samazināšana no 100 % uz 30 % attiecībā uz kvalitatīvas selektīvas izplatīšanas izņēmumiem, palielina konkurences iestāžu iespēju rīkoties.

(60) Vērtējot vertikālu nolīgumu ietekmi uz konkurenci mehānisko transportlīdzekļu pēcpārdošanas tirgos, pusēm jāņem vērā Komisijas apņemšanās saglabāt konkurenci gan starp pilnvarotu remontētāju tīklu dalībniekiem, gan starp šiem dalībniekiem un neatkarīgajiem remontētājiem. Šajā nolūkā īpaša uzmanība ir jāpievērš trīs īpašiem pasākumu tipiem,

⁽¹⁾ Cita starpā ņemot vērā mehānisko transportlīdzekļu kalpošanas laiku, kā arī lietotāju gaumi un pirkšanas paradumus, dažkārt var norobežot sistēmisku tirgu, kas ietver gan mehāniskos transportlīdzekļus, gan rezerves daļas. Skatīt Komisijas paziņojumu par jēdziena konkrētais tirgus definīciju Kopienas konkurences tiesībās, OV C 372, 9.12.1997., 5. lpp., 56. punkts. Viens no būtiskajiem faktoriem ir tas, vai ievērojama pircēju daļa savu izvēli izdara ņemot vērā mehāniskā transportlīdzekļa izmaksas visā tā kalpošanas laikā. Piemēram, pirkšanas paradumi var būtiski atšķirties tādiem kravas automobiļu pircējiem, kuriem ir kravas automobiļu parks un, izdarot pirkumu, tie ņem vērā apkopes izmaksas, no tādiem pircējiem, kas iegādājas atsevišķus mehāniskos transportlīdzekļus. Vēl viens būtisks faktors ir rezerves daļu piegādātāju, remontētāju un/vai rezerves daļu izplatītāju esība un to relatīvais stāvoklis, kas pēcpārdošanas tirgū darbojas neatkarīgi no mehānisko transportlīdzekļu ražotājiem. Vairumā gadījumu visbiežāk katrai mehānisko transportlīdzekļu markai ir savs pēcpārdošanas tirgus, īpaši tādēļ, ka lielākā daļa pircēju ir privātpersonas vai mazie un vidējie uzņēmumi, kuri pērk mehāniskos transportlīdzekļus un pēcpārdošanas tirgus pakalpojumus atsevišķi un tiem nav sistemātiskas pieejas datiem, kas ļautu tiem iepriekš novērtēt ar mehāniskā transportlīdzekļa īpašumtiesībām saistītās kopējās izmaksas.

ar kuru starpniecību ir iespējams ierobežot šādu konkurenci, proti, liedzot neatkarīgiem remontētājiem piekļuvi tehniskajai informācijai, ļaunprātīgi izmantojot tiesiskās un/vai pagarinātās garantijas, lai izslēgtu neatkarīgos remontētājus, vai piekļuvi pilnvarotu remontētāju tīkliem piešķirot atbilstīgi kritērijiem, kas nav kvalitatīvi kritēriji.

- (61) Lai gan nākošās trīs apakšdaļas īpaši attiecas uz selektīvo izplatīšanu, citu veidu vertikāli nolīgumi var radīt tādu pašu pret konkurenci vērstu bloķēšanu, kas tieši vai netieši ierobežo partneru skaitu, kuriem ir līgumsaistības ar mehānisku transportlīdzekļu ražotāju.

Neatkarīgo tirgus dalībnieku piekļuve tehniskajai informācijai

- (62) Lai gan parasti tiek uzskatīts, ka pilnīgi kvalitatīva selektīva izplatīšana neietilpst Līguma 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā, jo tai nepiemīt pret konkurenci vērsta ietekme⁽¹⁾, kvalitatīvas selektīvās izplatīšanas nolīgumi, kas tiek noslēgti ar pilnvarotiem remontētājiem un/vai komplektējošo daļu izplatītājiem, var ietilpt Līguma 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā, ja saistībā ar šiem nolīgumiem kāda no pusēm rīkojas tā, ka tiek ierobežota neatkarīgo remontētāju vai neatkarīgo komplektējošo daļu izplatītāju piekļuve tirgum, piemēram, tiem netiek sniegta remonta un tehniskās apkopes informācija. Šajā sakarā jēdziens neatkarīgie tirgus dalībnieki ietver neatkarīgus remontētājus, rezerves daļu ražotājus un izplatītājus, remonta iekārtu vai rīku ražotājus, tehniskās informācijas izdevējus, autoklubus, darbiniekus, kuri sniedz palīdzību uz ceļa, darbiniekus, kas piedāvā pārbaudes un testēšanas pakalpojumus un darbiniekus, kuri piedāvā remontētāju apmācību.

- (63) Piegādātāji sniedz saviem pilnvarotajiem remontētājiem visu savu preču marku mehānisko transportlīdzekļu remontdarbiem un apkopei vajadzīgo tehnisko informāciju, un bieži vien tie ir vienīgie uzņēmumi, kas spēj sniegt remontētājiem visu tehnisko informāciju, kas tiem ir vajadzīga par attiecīgajām preču markām. Ja šādos apstākļos piegādātājs nenodrošina neatkarīgiem tirgus dalībniekiem vai neatkarīgiem komplektējošo daļu izplatītājiem pienācīgu piekļuvi ar savu preču marku saistītajai remonta un tehniskās apkopes informācijai, var pastiprināties iespējamā nelabvēlīgā ietekme, ko rada piegādātāja nolīgumi ar pilnvarotajiem remontētājiem un/vai komplektējošo daļu izplatītājiem, un šie nolīgumi var ietilpt Līguma 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā.

⁽¹⁾ Kā tas norādīts 54. punktā, tas parasti attieksies uz remonta un tehniskās apkopes tirgiem, ja neatkarīgie remontētāji nodrošinās patērētājiem alternatīvu viņu mehānisko transportlīdzekļu uzturēšanai.

- (64) Turklāt, nespēja piekļūt vajadzīgajai tehniskajai informācijai var pasliktināt neatkarīgo tirgus dalībnieku tirgus pozīciju un kaitēt patērētājiem, ievērojami samazinoties rezerves daļu izvēlei, paaugstinoties remonta un tehniskās apkopes pakalpojumu cenām, samazinoties remontdarbnieku izvēlei, kā arī radoties iespējamām drošības problēmām. Šajos apstākļos priekšrocības, kādas sniedz nolīgumi par izplatīšanu ar pilnvarotiem remontētājiem un rezerves daļu izplatītājiem, parasti nespētu kompensēt šo pret konkurenci vērsto ietekmi, un tāpēc minētie nolīgumi neatbilstu Līguma 101. panta 3. punkta nosacījumiem.

- (65) Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 20. jūnija Regula (EK) Nr. 715/2007 par tipa apstiprinājumu mehāniskiem transportlīdzekļiem attiecībā uz emisijām no vieglajiem pasažieru un komerciālajiem transportlīdzekļiem (*Euro 5* un *Euro 6*) un par piekļuvi transportlīdzekļa remonta un tehniskās apkopes informācijai⁽²⁾, kā arī Komisijas 2008. gada 18. jūlija Regula (EK) Nr. 692/2008, ar kuru īsteno un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 715/2007 par tipa apstiprinājumu mehāniskiem transportlīdzekļiem attiecībā uz emisijām no vieglajiem pasažieru un komerciālajiem transportlīdzekļiem (*Euro 5* un *Euro 6*) un par piekļuvi transportlīdzekļa remonta un tehniskās apkopes informācijai⁽³⁾ rada sistēmu informācijas izplatīšanai par pasažieru auto-mašīnām, kuras ir laistas tirgū no 2009. gada 1. septembra. Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija Regula (EK) Nr. 595/2009 par mehānisko transportlīdzekļu un motoru tipa apstiprinājumu attiecībā uz lielas celstspējas/kravnesības transportlīdzekļu radītām emisijām (*Euro 6*), par piekļuvi transportlīdzekļu remonta un tehniskās apkopes informācijai⁽⁴⁾ un tai sekojošie īstenošanas pasākumi rada sistēmu attiecībā uz komerciālajiem transportlīdzekļiem, kas tiks laisti tirgū no 2013. gada 1. janvāra. Komisija ņems šīs regulas vērā, izskatot gadījumus, kuros pastāv aizdomas par tehniskās remonta un apkopes informācijas neizpaušanu par mehāniskajiem transportlīdzekļiem, kuri ir laisti tirdzniecībā pirms minētajiem datumiem. Apsverot, vai noteiktas informācijas neizpaušana var izraisīt to, ka uz attiecīgajiem nolīgumiem ir jāattiecinā Līguma 101. panta 1. punkts, ir jāņem vērā vairāki aspekti, tostarp:

- a) vai attiecīgā informācija ir tehniska informācija, cita veida informācija, piemēram, komercinformācija⁽⁵⁾, kuras neizpaušana ir atļauta;

⁽²⁾ OV L 171, 29.6.2007., 1. lpp.

⁽³⁾ OV L 199, 28.7.2008., 1. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 188, 18.7.2009., 1. lpp.

⁽⁵⁾ Par komercinformāciju var uzskatīt informāciju, ko izmanto, lai nodarbotos ar uzņēmējdarbību remonta un tehniskās apkopes pakalpojumu sniegšanas jomā, bet tā nav būtiska, lai veiktu mehānisko transportlīdzekļu remontu vai tehnisko apkopi. Piemēram, norēķinu programmatūra, pilnvarotā tīklā praktizētās samaksas likmes par stundu.

- b) vai attiecīgās tehniskās informācijas neizpaušana jūtami ietekmēs neatkarīgo tirgus dalībnieku spēju veikt savas funkcijas un uzturēt konkurenci tirgū;
- c) vai attiecīgā tehniskā informācija ir pieejama pilnvaroto remontētāju tīkla dalībniekiem; ja tā, jebkurā formā, ir pieejama pilnvaroto remontētāju tīkla dalībniekiem, tai jābūt pieejamai neatkarīgajiem tirgus dalībniekiem nediskriminējošā veidā;
- d) vai attiecīgā tehniskā informācija tiks izmantota ⁽¹⁾ mehānisko transportlīdzekļu remonta un tehniskās apkopes vajadzībām, vai citam mērķim ⁽²⁾, piemēram, rezerves daļu vai rīku ražošanai.
- (66) Tehniskais progress nosaka tehniskās informācijas jēdziena nepastāvību. Pašlaik kā tehniskās informācijas piemērus var minēt – programmatūru, defektu kodus un citus parametrus, kā arī to atjauninātās versijas, kas ir nepieciešama darbā ar elektroniskām vadības ierīcēm ar nolūku iestatīt vai atjaunot piegādātāja ieteiktos iestatījumus, mehānisko transportlīdzekļu identifikācijas numuri vai citas mehānisko transportlīdzekļu identifikācijas metodes, komplektējošo daļu katalogus, remonta un tehniskās apkopes procedūru, praksē rastus risinājumus problēmām, kas raksturīgas konkrētajam modelim vai partijai, paziņojumus par atsaukšanu, kā arī citus paziņojumus, kuros norādīti remontdarbi, ko pilnvarotu remontētāju tīklā var veikt bez maksas. Daļu kodi un jebkura cita informācija, kas vajadzīga, lai identificētu pareizo automobiļa ražotāja markēto rezerves daļu, kas atbilst konkrētajam mehāniskajam transportlīdzeklim (proti, tā rezerves daļa, ko automobiļa ražotājs parasti piegādātu sava pilnvarotā remontētāju tīkla dalībniekiem attiecīgā mehāniskā transportlīdzekļa labošanai) arī ir tehniska informācija ⁽³⁾. Regulas (EK) Nr. 715/2007 6. panta 2. punktā un Regulas (EK) Nr. 595/2009 iekļautie saraksti ir jāizmanto arī kā ceļvedis tam, ko Komisija uzskata par tehnisko informāciju, piemērojot Līguma 101. pantu.
- ⁽¹⁾ Piemēram, informācija, kas tiek sniegta izdevējiem tālākai sniegšanai mehānisko transportlīdzekļu remontētājiem.
- ⁽²⁾ Informācija, ko izmanto rezerves daļas ievietošanai vai darbarīka lietošanai mehāniskajā transportlīdzeklī, būtu uzskatāma par tādu, ko izmanto remontam un tehniskai apkopei, bet informācija par uzbūvi, ražošanas procesu vai materiāliem, ko izmanto rezerves daļas ražošanai, nebūtu uzskatāma par tādu, kas ietilpst šajā kategorijā, un tādēļ to var neizpaust.
- ⁽³⁾ Neatkarīgam tirgus dalībniekam nav jāpērk attiecīgā rezerves daļa, lai iegūtu šo informāciju.
- (67) Tehniskās informācijas piegādes veids ir svarīgs arī, lai novērtētu, vai nolīgumi ar pilnvarotajiem remontētājiem ir saderīgas ar Līguma 101. pantu. Piekļuve būtu jāsniedz pēc pieprasījuma, bez nepamatotas kavēšanās, informācija jāsniedz izmantojamā formā, un pieprasītā samaksa nedrīkstētu atturēt no pieejas šai informācijai tādā mērā, ka netiek ņemts vērā apjoms, kādā to izmanto neatkarīgie tirgus dalībnieki. Mehānisko transportlīdzekļu piegādātājam būtu jānosaka pienākums sniegt neatkarīgajiem tirgus dalībniekiem piekļuvi tehniskajai informācijai par jauniem mehāniskajiem transportlīdzekļiem vienlaikus ar šādas piekļuves piešķiršanu pilnvarotiem remontētājiem, un tiem nebūtu jāpieprasa neatkarīgiem tirgus dalībniekiem pirkt lielāku informācijas apjomu, nekā tas ir nepieciešams attiecīgā darba veikšanai. Līguma 101. pants tomēr neuzliek par pienākumu piegādātājam sniegt tehnisko informāciju standarta formā vai, izmantojot kādu konkrētu tehnisku sistēmu, piemēram, CEN/ISO standartu vai OASIS formātu, kā noteikts Regulā (EK) Nr. 715/2007 un Komisijas 2009. gada 18. marta Regulā (EK) Nr. 295/2009 par dažu preču klasifikāciju kombinētajā nomenklatūrā ⁽⁴⁾.
- (68) Iepriekš minētie apsvērumi attiecas arī uz darbarīku un apmācības pieejamību neatkarīgajiem tirgus dalībniekiem. "Darbarīki" šajā kontekstā ir elektroniskās diagnostikas un citas remonta ierīces un ar tām saistītā programmatūra, tai skaitā – regulāri programmatūras atjauninājumi, kā arī pēcpārdošanas pakalpojumi šādiem darbarīkiem.

Garantiju ļaunprātīga izmantošana

- (69) Kvalitatīvas selektīvas izplatīšanas nolīgumi var ietilpt Līguma 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā, ja piegādātājs un tā pilnvarotā tīkla dalībnieki tieši vai netieši rezervē remontdarbus konkrētu kategoriju mehāniskajiem transportlīdzekļiem pilnvaroto remontētāju tīkla dalībniekiem. Tas, piemēram, tā var notikt, ja ražotāja tiesiskā vai pagarinātā garantija pret pircēju ir atkarīga no tā, vai galalietotājs var veikt remontdarbus un apkopi, uz kuriem garantija neattiecas, tikai pilnvarotu remontētāju tīklā. Tas pats attiecas uz garantiju nosacījumiem, kas paredz izmantot ražotāja markas rezerves daļas nomaiņas gadījumā, ko nesedz garantija. Turklāt ir apšaubāms, vai šādas prakses selektīvas izplatīšanas nolīgumi radīs labumu patērētājiem, kas ļautu attiecībā uz šiem nolīgumiem piemērot Līguma 101. panta 3. punktā noteikto izņēmumu. Ja tomēr piegādātājs likumīgi noraida garantijas prasījumu, pamatojoties uz to, ka prasījuma pamatā esošā situācija ir saistīta ar remontētāja nespēju pareizi veikt konkrētu remonta vai tehniskās apkopes darbību, vai tas izmanto sliktas kvalitātes rezerves daļas, tas neietekmēs to, vai piegādātāja nolīgumi ar remontētājiem ir saderīgi ar konkurences noteikumiem.

⁽⁴⁾ OV L 95, 9.4.2009., 7. lpp.

Piekļuve pilnvaroto remontētāju tīkliem

(70) Konkurence starp pilnvarotajiem remontētājiem un neatkarīgajiem remontētājiem nav vienīgais konkurences veids, kas ir jāņem vērā, analizējot pilnvarotā remonta nolīgumu saderību ar Līguma 101. pantu. Pusēm ir jānovērtē arī tas, cik lielā mērā pilnvarotie remontētāji attiecīgajā tīklā spēj savstarpēji konkurēt. Galvenais faktors, kas veicina šo konkurenci, ir saistīts ar piekļuves nosacījumiem tīklam, kurš izveidots, pamatojoties uz pilnvaroto remontētāju standarta nolīgumiem. Ņemot vērā pilnvarotu remontētāju tīklu parasti spēcīgo tirgus pozīciju, pilnvarotu remontētāju īpašo nozīmi, ko tiem piešķir jaunāku mehānisko transportlīdzekļu īpašnieki, kā arī to, ka patērētāji nav gatavi tālu braukt, lai salabotu savas automašīnas, Komisija uzskata, ka piekļuvi pilnvaroto remontētāju tīkliem ir svarīgi nodrošināt visiem uzņēmumiem, kas atbilst noteiktiem kvalitātes kritērijiem. Pretendentu kvantitatīvas atlases izmantošana visticamāk nozīmētu to, ka nolīgumi ietilpst Līguma 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā.

(71) Īpašs gadījums ir tad, ja nolīgums nosaka, ka pilnvarotiem remontētājiem ir jāpārdod arī jauni mehāniskie

transportlīdzekļi. Šādi nolīgumi visticamāk ietilps Līguma 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā, jo minētā pienākuma nepieciešamība nav saistīta ar līguma pakalpojumu būtību. Turklāt, ciktāl tas attiecas uz izveidotu preču marku, uz nolīgumiem, kuri paredz šādu pienākumu, parasti nevarētu attiecināt Līguma 101. panta 3. punktā minēto izņēmumu, jo šie nolīgumi būtiski ierobežotu piekļuvi pilnvaroto remontētāju tīklam, tādējādi samazinot konkurenci un vienlaikus nesniedzot labumu patērētājiem. Tomēr dažos gadījumos piegādātājam, kurš vēlas laist preču marku tirgū konkrētā ģeogrāfiskajā apgabalā, sākotnēji var būt grūti piesaistīt tādus izplatītājus, kuri būtu gatavi veikt vajadzīgos ieguldījumus, ja vien netiek garantēts, ka tiem nebūs jākonkurē ar "savrupiem" pilnvarotiem remontētājiem, kuri spekulatīvi centīsies gūt labumu no šiem sākotnējiem ieguldījumiem. Šajos apstākļos divu pasākumu saistības noteikšana līgumā uz ierobežotu laika posmu veicinātu konkurenci mehānisko transportlīdzekļu pārdošanas tirgū, ļaujot ienākt jaunai preču markai, bet neietekmējot iespējamo ar preču marku saistīto remonta pakalpojumu tirgu, kurš jebkurā gadījumā nepastāvētu, ja nebūtu iespējams pārdot mehāniskos transportlīdzekļus. Tāpēc šādi nolīgumi visticamāk nebūs ietverti Līguma 101. panta 1. punkta darbības jomā.